

Pravidelná rubrika OJKT:

PŘEDSTAVUJEME OBCE NAŠEHO REGIONU

BŘEZINA

Vesnice Březina leží na břehu řeky Jizery cca 5 km severně od Mnichova Hradiště. Podle názvu lze soudit, že byla zřejmě založena v místech, kde rostly březové lesy. V minulosti byly v různých dobách její součástí také vesnice Hradec, Kruhy, Příhrazy, Olšina, dvůr Blata nebo Kurovodice. Od roku 1991 patří ke Březině pouze osada Honsob.

Trochu z historie obce

Povězme si nejprve stručně o historii obce. V místech, kde se dnešní vesnice rozkládá, je doloženo již pravěké osídlení. Z mladší doby kamenné pocházejí nálezy hlazených i vrtaných kamenných nástrojů, z doby bronzové zde zanechala stopy kultura lužická. V březinské ci-

Kostel sv. Vavřince postavený už ve 13. století.

helně byly nalezeny zlomky nádob, bronzová jehlice, okřínek. Archeologové se domnívají, že zde zřejmě existovala jak osada, tak i pohřebiště.

Ve 20. letech minulého století bylo objeveno nedaleko místní železniční zastávky rozsáhlé žárové pohřebiště kultury slezskoplatěnické. Jednalo se o nález cca 60 hrobů, v nichž byly objeveny urny i další keramické nádoby, bronzové břitvy, jehlice a náramky. Archeologické nálezy byly zpracovány akademikem Janem Filipem, rodákem z nedalekých Chocnějovic, a velká část jich je uložena v muzeu v Mnichově Hradišti.

Písemných zpráv o Březině se dochovalo velmi málo. Víme, že nejstarší dějiny vesnice jsou spjaty

s cisterciáckým klášteřem Hradiště. (Obec vzniklá kolem kláštera se i v současnosti jmenuje Klášter Hradiště nad Jizerou -pozn.) První zmínka o vsi Březině pochází z 20. let 13. století, kdy je ve zlomku urbáře hradištského kláštera uváděna už jako ves s farním kostelem.

Z období 14. a 15. století máme doložena jména některých kněží ve vesnici působících. Březinská farnost náležela v té době do hradišského děkanátu. Její rozsah neznáme; z přehledu odváděných papežských desátků z druhé poloviny 14. století však lze vyvodit, že patřila k nejnchudším v dané oblasti.

V roce 1420 byl hradišský klášter vypálen husitskými vojsky.⁶⁹ Březina se stala o pár let později majetkem katolického pána Jana z Ralska, který si dědičný nárok na hradišské panství nechal potvrdit králem Zikmundem 20. 10. 1423.

V roce 1425 majetek získal pro změnu zase husitský hejtman Jan Čapek ze Sán, jenž si ho v roce 1436 (v roce přijetí tzv. kompaktát i Zikmunda za skutečného českého krále) rovněž nechal od krále potvrdit. Jak dlouho majetek držel, však není jasné (protože král Zikmund zemřel o rok později a Jan Čapek se v následných letech pohyboval po boku Jana Jiskry z Brandýsa a dalších českých husitských hejtmanů na Slovensku).

Poté se zde vystřídali různí majitelé. Víme, že na konci 15. století připadla Březina i s Blaty k panství maloskalskému, jež vlastnili Vartemberkové. Adam z Vartemberka se však v r. 1547 zúčastnil odboje proti císaři Ferdinandovi a jeho majetek propadl královské komoře. Ta v roce 1556 prodala ves Březinu s mlynářem a dvory, stejně jako ves Blata s dvory, dvůr Žabokrtský a další majetek Jindřichu Smiřickému ze Smiřic. Adam z Vartemberka svůj majetek vykoupil zpět a po jeho smrti si jeho synové panství rozdělili. Březina se dostala do držení Jaroslava z Vartemberka, který nově vytvořil vlastní panství svijanské. Vdova po Jaroslavovi, Anna Kateřina ze Smiřic, se podruhé provdala za Jáchyma Ondřeje Šlika, jenž pak získal její majetek dědictvím. Jak zná-

⁶⁹ Na zlomu 14. a 15. století vrcholil už letitá krize církve, jež zasáhla nejen vyšší klérus, nýbrž i nejvyšší prelátstvo. Také ovšem většinu církevních řádů a jejich dominikálních oblastí. Hrabivost církve a jejího úřednictva přesahovala už všechny meze. Jejich touha po stále větším majetku přiváděla „vynalézavé“ jednotlivce z jejich řad a i celé kolektivy až k různým podvodům. Tak kupř. právě mniši z cisterciátského Kláštera nad Jizerou dokázali vymyslet a vytvořit mechanismus sochy, která se jakoby zjevovala u stromů na okraji hustého lesa a navíc se „dokázala“ i uklánět kolemjdoucím podle toho, jak ji obdivovali. To pak veřejně vydávali za zázrak. Protože se mezi poddanými i ostatními obyvateli rychle množily protesty a stížnosti se donesly až k pražskému arcibiskupovi, ustavil právě on komisi (v níž byl i rektor univerzity – Mistr Jan Hus), aby celou záležitost vyšetřila. Ta vskutku dorazila na uvedené místo a brzo zjistila, že se jedná o projev vrcholné přetvářky a lidské nepoctivosti. Viníci byli zjištěni a potrestáni. Výraznou zásluhu na objasnění podvodu měl Mistr Jan Hus. – Když po několika letech se nejvyšší církevní místa – rozhodla dát rektora pražské univerzity do klatby a dokonce jej v Kostnici násilně umlčet za jeho přesvědčení a veřejná kázání, došlo hlavně v českých zemích k obrovskému protestnímu výbuchu hněvu, který už nezasáhl jen ty nejbědnější, nýbrž i přemnohé ze středních a vyšších vrstev tehdejší společnosti. Koncilem s přispěním císaře Zikmunda zavražděný a pohaněný Hus se stal miláčkem lidu a všichni jeho kritici a pronásledovatelé za nepřátele české země. Tato situace se konkrétně u Orebitů stala také příčinou „potrestání pelechu lotrovského“, za nějž byli považováni bez rozdílu všichni obyvatelé cisterciátského kláštera na Jizeře... (-red)

Výklenková kaplička se soškou sv. Jana Nepomuckého na návsi.

mo, Jáchym Ondřej Šlik byl za účast ve stavovském povstání v roce 1621 na Staroměstském náměstí popraven a jeho majetek byl zkonfiskován. Získal ho Albrecht z Valdštejna. Své panství se snažil uchránit před vpádem vojsk. Po jeho smrti však zdejší kraj poznal všechny hrůzy a strasti třicetileté války. V dubnu roku 1643 se zde zastavilo při své cestě do Prahy švédské vojsko a Březina byla „od lidu švédského do gruntu vypálena“. Stejný osud postihl i další vesnice v okolí. V roce 1655 koupil Březinu Jiří Jeník Zásadský z Gamsendorfu (Gamsendorfu) a na Kurovodicích. Jeho vladycké sídlo se podle J. V. Šimáka nacházelo v západní části obce. V místním kostele se zachoval zbytek epitafu s erbem Jeníků z Gamsendorfu.

Posledními majiteli vesnice byli Rohanové. Karel Alain kníže Rohan (francouzského původu) koupil svijanské panství v roce 1820. Po roce 1848 se stala Březina samostatnou obcí patřící k okresu a hejtmánství mnichovohradištskému.

Několik historicky následných faktů, událostí a osudů jen heslovitě:

V r. 1883 založen sbor dobrovolných hasičů. – Roku 1900 založen Sokol, pravidelně se na ostrově v Jizeře pořádaly sokolské slavnosti. – V roce 1906 vznikla obecní knihovna. – V roce 1910 zde místní farář František Knížek založil spolek divadelních ochotníků. – O 10 let později v roce 1920 byla vybudována po dlouhém snažení místních železniční zastávka, v témže roce byla upravena náves a byly zavedeny dva velké kaly. – Elektřina byla do vsi zavedena v roce 1922. – Na frontách 1. světové války bojovalo 50 březinských mužů (4 z nich v čs. legiích), 14 jich padlo. – V době protektorátu bylo několik mužů odvezeno do koncentračních táborů, 3 lidé zahynuli při náletech, Josef Hanzl a jeho žena Zdena z Olšiny (v té době součástí Březiny) byli jako činovníci Sokola umučeni v Mauthausenu. – V únoru roku 1945 procházel vesnicí shluk strašlivě zbědovaných zajatců. Přenocovali ve sto-

Vlaková zastávka v období 1. republiky na vysoce frekventované trati.

Původně honosně secesní vila v samém středu Březiny od 50. let sloužila vedení místního JZD (a zemědělci ji využívají doposud).

dole, kam jim místní obyvatelé nosili jídlo a snažili se i jinak pomoci. V paměti zůstal obraz zubožených lidí a surové zacházení Němců zejména vůči Rusům. – I politické změny 50. let se odrazily v životě vesnice. Několik obyvatel bylo vystěhováno, někteří další jinak postiženi. V roce 1950 bylo zde založeno JZD, o rok později STS. – Ve vesnici působily různé organizace, Svazarm, Sokol, SČSP, Lovecká společnost, Sbor pro občanské záležitosti, Čs. červený kříž. – V 60. letech bylo v blízkosti vesnice vybudováno vojenské letiště, započala výstavba kanalizace a pokračoval také archeologický výzkum na Hradci. – Státní rybářství postavilo u Žabakoru kachní farmu, později sádky. V polovině 90. let byla v obci provedena plynofikace, později postavena čistírna odpadních vod. V posledním desetiletí vyrůstá „za rybníčkem“ nová část obce, u Jizery se buduje elektrárna a nový jez. Zajímavá je i soukromá sbírka starých stabilních motorů zpřístupněná veřejnosti. – Dnes má vesnice Březina společně s osadou Honsob přibližně 400 obyvatel. Patří k zakládajícím členům mikroregionu Drábské světničky. Aktivně zde působí Sbor dobrovolných hasičů, TJ Stonožka, zaměřená převážně na turistiku, dále myslivecké sdružení a spolek včelařů. V roce 2004 skončilo vyučování ve zdejší škole, v provozu je pouze škola mateřská.

A nyní nahlédneme do obecní kroniky Březinských

Místní kronika, vedená od poloviny 19. století, však nabízí kromě historických faktů (ne vždy zcela přesných) spoustu dalších zajímavostí ze života vesnice. Zachycuje události, které ovlivnily běžný život obyvatel možná více než sám fakt, kterému pánovi ves náležela...

Tak se např. dozvídáme, že vesnice byla postižena několika zničujícími požáry, nebo že v roce 1880 vypukl velký spor o obecní luku, který musel vyřešit až soud. – Kronikář popisuje, jak obyvatelé trpěli v roce 1866, kdy prusí vojáci „vedrali se do kostela, znečistili jej, koně tam dali, mešní roucha roztrhali, hostie vyházeli a sv. ostatky rozbili, v hostinci č. 1 u silnice hostinského zavraždili a oloupili, kde co bylo, sebrali, co pak vzítí nemohli, pokazili a s několika občany, kteří doma zůstali, nelidsky nakládali.“ Zaznamenána je i následná návštěva císaře Františka Josefa I. v říjnu tohoto roku, který dokonce místnímu starostovi Janu Kinskému udělil záslužný kříž.

Nebyla to však první návštěva panovníka ve Březině. V roce 1833, při příležitosti „sněmování mocnářů“ v Mnichově Hradišti, zavítal do Březiny také první rakouský císař František I. Zde ho pozdravil kníže Rohan. Na počest císaře byla na silnici postavena slavobrána ozdobená listím a květinami.

Z obrázku na nás vzhlíží první rakouský císař (od r. 1804), vládnoucí v rozmezí let 1792 až 1835, zároveň též coby uherský král a do r. 1806 dokonce jako císař římský – FRANTIŠEK I. habsburský. Svými služebníky byl lidu chválen jako dobrý vladař a ochránce svých poddaných. Bohužel, ve střetu se skutečností a zvláště s francouzským imperátorem Napoleonem prohrával jednu důležitou bitvu za druhou, takže ho v očích prostého lidu vlastně „zachránil“ sám Napoleon. Rozumí se svou velmocensky útočnou a nabubřelou imperiální nacionalistickou ideologií, již nasákli i francouzští vojáci, chovající se vůči prostému lidu obsazených území mnohdy ještě hůř než jejich němečtí (prusí) či rakouští „domácí“ protivníci. Této situace dokázal prvotřídně využít Františkův rádece nejvyšší – výrazně zpátečnický založený šlechtic Metternich, který byl přes své diplomatické schopnosti v domácí politice jedním z viníků v r. 1811 vyhlášeného

rakouského státního bankrotu. Pomáhal mezi lidem šířit nimbos otce – vladaře a hrát též na vlastenectví. Když však se spojeným vojenským silám Rakouska, Pruska, Ruska a Švédska podařilo v r. 1813 u Lipska Napoleona pod velením knížete Karla Schwarzenberga porazit a zahnat až zpět do Francie, stál po boku císařovně v přípravách i vlastním průběhu Vídeňského kongresu (1814 – 1815), na němž byl vytvořen spolek států zvaný Svatá aliance. Ten měl základní úkol za všech okolností bránit dosažený vrcholně konzervativní stav mocenských zájmů jeho členů – signatářů. Dost brzo se však ukázalo, že právě takový nerealistický konzervatismus není ani pro Evropu, ani svět při rozporuplnosti imperiálních zájmů právě těchto mocností možný... (-red.)

V roce 1894 zaznamenal kronikář jinou zajímavou návštěvu. O pouti přišel do kostela neznámý muž. Dal se do řeči s učitelem Bělíkem, který mu nabídl, aby si při mši zahrál na housle. Až po té, co byli přítomní jeho hrou nadšeni, představil se jako Antonín Dvořák.

(Některé ze zaznamenaných příběhů přímo vybízejí k dalšímu historickému zkoumání. Sám kronikář píše, že je zná z vypravování své matky. Záznam je víc než pravděpodobný, neboť A. Dvořák býval častým hostem na nedalekém Sychrově -pozn.)

V roce 1813 bylo v Březině ubytováno ruské vojsko. Jeden z vojáků žádal od Ludmily Krejčové, matky pozdějšího biskupa, svíčky. Když mu je nedala, surově ji zbil. Ona si stěžovala u velitele a voják byl potrestán proběhnutím uličkou. Ostatní vojáci se však za svého druha pomstili, založili oheň ve třech staveních a polovina vsi vyhořela.

Místní rohanská vrchnost před svými poddanými tajila zrušení roboty (1848). Rychtář Jan Kinský a Václav Kroupa ale uměli číst, dočetli se tedy o výnosu a nabádali sousedy, aby nerobotovali. Za to byli uvězněni. V. Kroupa ve vězení zemřel, J. Kinský se vrátil ve zbědovaném stavu až po dvou letech. Ve svém statku našel ubytované vojsko, které musela jeho žena pod pohrůžkami násilí živit.

V domě čp. 30 žil Václav Sosvor. Ten spáchal jistý poklesek a poté pěšky putoval do Říma, aby se vyzpovídal před samotným papežem a zároveň si vyprosil povolení k sňatku se svou sestřenicí Kateřinou Bernatovou. Papež ho skutečně vyslechl, vyhověl mu a povolil mu i změnu jména na Landman

A ještě perlička na závěr. Místní radní pořídili pro nevěstu a ženicha obecní šaty a střevíce, které si mohli nemajetní snoubenci pro svůj svatební den vypůjčit.

Pamětihodnosti a zajímavosti obce Březina

Nejvýznamnější památkou ve Březině je jistě **kostel sv. Vavřince** stojící na severním okraji obce, uprostřed hřbitova. Byl postaven už na konci 13. století, v průběhu staletí byl několikrát přestavěn, nejzásadnější byly zřejmě renesanční úpravy v 16. století. Jednoduchá kamenná stavba má mohutnou věž v horní části roubenou. Vnitřní malby pocházejí převážně z 19. století, kdy byl kostel po požáru opraven za pomoci knížat Rohanů. Malby na stropě a křížová cesta jsou dílem místního faráře Františka Knížka z počátku 20. století. Hlavní oltář je rokokový, boční oltáře pocházejí z dílny bratří Bušků z Husy u Sychrova. Z původních tří zvonů se do dnešní doby zachoval pouze jeden, pocházející z dílny mistra Jakuba Mělnického z roku 1607. Další dva byly v 1. světové válce zrekvírovány. Pod kostelem se nachází hrobka, v níž odpočívá už od 16. století několik urozených osob. V nedávné době byl kostel několikrát vykraden a řada cenných památek se ztratila. Přesto stojí zato tuto pozoruhodnou stavbu navštívit. Některými autory bývá označován za nejmalebnější církevní stavbu v Pojizeří.

Naproti kostelu stojí **budova fary**, nízké přízemní stavení s dřevěnou mansardovou střechou. Pochází z roku 1787, kdy zde jako lokalista působil P. Václav Čapek, kněz řádu křížovníků s červenou hvězdou.

Vedle fary vede kolem několika starých roubených chaloupek cesta ke mlýnu. **Mlýn** na Jizeře stával od nepaměti, snad již v dobách panství cisterciáckého kláštera. Písemné záznamy o březinských mlynářích lze nalézt v pozemkové knize ze 16. století. Jistě nás zarazí pro nás dnes zvláštní jména prvních z nich: „... od roku 1585 v gruntu mlejně za-

*Tato velmi půvabná barokní budova fary pochází
z r. 1787.*

placném březinském sedí Michal Sračka“, v roce 1593 „kupuje mlejn Václav Krávův“. V průběhu staletí se zde vystřídala celá řada dalších majitelů. V roce 1899 mlýn nově postavil mlynář Hladík a počítal s tím, že živnost povedou dál jeho synové. Všichni však v době 1. světové války zemřeli. V roce 1926 vyhořelý mlýn koupil J. Skála a přestavěl ho do nynější podoby. V blízkosti mlýna bývalo místo ke koupání a na ostrově uprostřed řeky se konaly různé slavnosti a taneční zábavy.

Blízko kostela zákonitě najdeme i školu. Od kdy existovala ve Březině škola, není známo, víme ovšem, že v roce 1813 vyhořela a v roce 1818 byla postavena znovu. Současná budova pochází z roku 1887, bohužel se v ní už řadu let nevyučuje a stavba chátrá. Do březinské školy docházely děti i z Doubravy, Olšiny, Honsoba, Hradce a Kruhů, v druhé polovině 19. století mívala až 236 žáků.

V souvislosti se školou připomeňme rodinu Vlašimských, zdejších učitelů. Od roku 1808 zde působil Josef Vlašimský, „znamenitý hudebník“, od roku 1843 pak i jeho syn František, „krasopisec“. Po nuceném odchodu do penze odešel do Prahy, ale jeho potomci se do Březiny stále vraceli. Podle slov kronikáře milovali koupání v Jizeře. Mezi letními hosty býval i Arnošt Vlašimský, profesor a carský rada, působící v Petrohradě. Zemřel v době 1. světové války v Kyjevě.

K Březině však patří i další pozoruhodné osobnosti:

Z vesnice pocházelo několik významných církevních hodnostářů. Byl to **Petr František Krejčí**, který se v roce 1858 stal světícím biskupem pražským. V září toho roku sloužil v březinském kostele slavnou mší.

Bývalá školní budova (zmodernizovaná), která dnes už výchově místního dorostu neslouží...

Později založil *n a d a c i*, z níž byli podporováni místní chudí, šatstvem a knihami podělována školní mládež a příspěvek ke služnému dostával i místní učitel.

Dalším, kdopamatovalnasvourodnouves, byl **Karel Lev Řehák**, farář v Praze-Podolí a později u sv. Ducha na Starém Městě pražském. Věnoval farnosti bohoslužebná roucha, knihy, sochy, bohoslužebné náčiní apod. V roce 1899 nechal u zdi kostela sv. Vavřince postavit secesní pomník na památku svého dobrodince faráře Antonína Horny a celého rodu Řehákových.

Pozornost zaslouží i **P. František Stejskal**, působící na pražských Vinohradech. Pět let pobýval v Římě a poté věnoval farnosti své knihy a další majetek.

Opustíme-li sféru církevní, připomeneme si malíře **Josefa Žáka**, který se narodil ve Březině 27. 3. 1854. Absolvoval pražskou techniku, v 27 letech vstoupil na akademii, kde studoval v letech 1881-1884. Zemřel kolem roku 1888. V pozůstalosti české malířky Zdeňky Braunerové se zachovala jeho kresba *Bitva u Crecy*.

Z doby nedávné si zaslouží být jmenován učitel **Miloslav Stejskal**, narozený v roce 1912. Působil na řadě škol v našem kraji – např. v Klášteře, Sovenicích, Bosni, Žďáru, až konečně získal místo v Mnichově Hradišti, kde pracoval až do odchodu do důchodu.

Pro učitele dějepisu napsal knížečku *Z minulosti Mnichovohradištska*, vydanou v roce 1960, která je dodnes cennou pomůckou. Další zajímavou pomůckou byla brožura *Kroniky mnichovohradištských škol*

U zdi kostela zbudovaný památníček na paměť místního lidumilného faráře A. Horny a rodiny Řehákových dal zhotovit Karel Lev Řehák, farář z Prahy-Podolí, později z kostela sv. Ducha na Starém Městě pražském.

vypravují. Řadu článků uveřejňoval i regionálním tisku. Zemřel v roce 1979.

Ještě o jedné osobnosti pocházející z Březiny se musíme zmínit. Dne 1. října 1857 se zde rodičům Karlu **Illichmannovi** a Barboře, rozené Krskové, narodil **syn Karel**. Od dětství byl velmi zvědavý, miloval knihy a zajímal se především o cizí země a kraje. Vystudoval a naučil se několika jazykům. V roce 1877 odešel z domu a nikdo nevěděl kam. V 90. letech se vrátil ze svých cest po Jižní Americe cestovatel Enrique Stanko Vráz, přivezl do Náprstkova muzea zajímavé sbírky a přednášel na různých místech v Čechách. V novinách byla uveřejněna jeho fotografie, na které paní Illichmanová poznala, jak se domnívala, svého ztraceného syna. Rodiče i sourozenci jeli za ním do Prahy, on však zásadně popřel, že by byl jejich synem. Rodina ale byla přesvědčena o opaku. Dnes je už dokázáno, jak nám potvrdili pracovníci Náprstkova muzea, že Karlem Illichmannem Vráz opravdu nebyl.

Přesto zůstává v této záležitosti řada otázek nevyjasněných. Vráz se s Illichmanem údajně setkal ve Venezuele, kde dokonce používal jeho osobní doklady. Proč se však o tom nikdy Illichmannově rodině nezmínil? Také původ E. St. Vráze zůstal nejasný. Údaje, které on sám o sobě uváděl, se ukázaly být falešné. To však už nemá nic společného s Březinou. Jen jistě pozoruhodně tajemný osud jednoho z jejich obyvatel zůstane asi neobjasněn.

Jak už bylo výše zmíněno, součástí Březiny je také **dvůr Blata**. Podle názvu usuzujeme, že byl vybudován v místech, kde se poblíž říčky Žehrovky vytvořily močály. Místo je poprvé zmiňováno v urbáři hradčického kláštera už ve 13. století, nevíme ovšem, zda se v té době jednalo o ves nebo o dvůr. V 16. století zde máme doloženu vesnici, později pouze panský dvůr, dnes jsou Blata soukromou usedlostí.

V blízkosti Blat, na potoku Žehrovce, najdeme **Žabakor**, rybník s dlouhou historií. Poprvé byl zřízen pro chov ryb zřejmě už v 16. století, patřil mezi 12 rybníků vybudovaných na Žehrovce. V 2. pol. 18. století byl vypuštěn, ale zřejmě kvůli tomu, že půda nebyla vhodná pro zemědělské využití, byl poměrně brzy znovu obnoven. Koncem 19. století byl opět vysušen, ale již v roce 1899 byla louka znovu zatopena. Rybník patřil v té době knížeti Rohanovi, který se zde podle pamětníků velmi rád projížděl se svou rodinou na loďkách. Na ostrově uprostřed rybníka,

zvaném Hladov, dokonce nechal vybudovat park. Dnes má Žabakor rozlohu přes 60 ha a je největším rybníkem v Českém ráji. Od roku 1998 je spolu se sousedním rybníkem Oběšencem vyhlášen přírodní rezervací jako významné hnízdiště vodních ptáků, jejichž výskyt je zde sledován už více než 100 let.

V blízkosti rybníka stojí několik domů, říká se zde Na Boudě. Pojmenování pochází z 19. století, z doby, kdy zde skutečně stávaly boudy pro hlídače rybníku.

Podívejme se ještě stručně do osady Honsob, zvláště na zajímavost spjatou s pojmenováním vesnice. **Honsob** je vzdálen od Březiny zhruba 1 km. V těchto místech stávala vesnice Porostlá. V kupní smlouvě z roku 1604, na základě které získal zásadské panství Václav Budovec z Budova, je uváděna jako ves s krčmou. Ležela zřejmě podél staré cesty jdoucí z Březiny do Mnichova Hradiště, což byla jedna z hlavních stezek vedoucích z pohraničních hor do středu Čech. Poslední zápis o této vsi najdeme v pozemkové knize hoškovické z roku 1636. Pak přišly útrapy třicetileté války a další dochovaný zápis v berní rule z roku 1654 už konstatuje: „*Ves Porostlá, celá pustá*“. Vrchnost se snažila přivést do zpustlé vsi nové poddané. Z roku 1657 existuje zápis, podle kterého byla postavena nová panská krčma, je známo také jméno prvního hostinského a spolu s ním i jména dalších tří majitelů gruntů. V roce 1675 je uváděna osada jako „ves Honsob aneb Porostlá“, později už vždy jen jako Honsob. Jazykovědci odvozují tento název od vlastního jména. Původ vlastního jména je ovšem v obecném slově honsobě, které označovalo záškodníka či lupiče. Podle koho byla vesnice pojmenována, už asi nezjistíme. Stejně tak není zcela jasné, zda nově vzniklá ves ležela přesně v těch místech jako Porostlá. Zajímavé je totiž, že pojmenování Honsob zřejmě existovalo už dříve, rybník ve vsi Porostlá se vždy jmenoval Honsobský a v březinské pozemkové knize byl nalezen zápis z roku 1614 o pšenici zaseté na Honsobě. Existuje tedy domněnka, že v blízkosti Porostlé mohla být usedlost zvaná Honsob po svém majiteli a její jméno pak přešlo na celou vesnici. V současné době je ve vesnici 16 domů a žije zde kolem 30 obyvatel. Polím nedaleko Honsoba se ještě dnes říká Na Porostlé.

Březina je dnes často navštěvována turisty, nabízí jim řadu zajímavostí a také překrásné okolí. Je výchozím místem pro ty, kdo chtějí navštívit Mužský, Drábské světničky či jiná místa v Příhrazských skalách. Není proto divu, že lákala i filmaře. V roce 1940 se zde natáčel film Mužikantská Liduška, v roce 1973 snímek Počkám, až zabiješ a v roce 1983 Anděl s ďáblem v těle.

Mgr. Jana DUMKOVÁ
(pár drobných poznámek připojila redakce).